

**ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรม
ว่าด้วยอนุญาตตุลาการ
สถาบันอนุญาตตุลาการ**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ.๒๕๔๓ ได้จัดตั้งสำนักงานศาลยุติธรรมขึ้นโดยมีสถาบันอนุญาตตุลาการเป็นหน่วยงานในสังกัด ต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.๒๕๔๕ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงข้อบังคับว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ในข้อบังคับนี้

- (๑) “สถาบัน” หมายถึง สถาบันอนุญาตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม
- (๒) “ผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักกระงับข้อพิพาท หรือผู้อำนวยการสถาบันอนุญาตตุลาการ
- (๓) “คณะอนุญาตตุลาการ” หมายถึง อนุญาตตุลาการคนเดียวหรืออนุญาตตุลาการหลายคน
- (๔) “ข้อบังคับอนุญาตตุลาการ” หมายถึง ข้อบังคับสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ

การใช้ข้อบังคับอนุญาตตุลาการ

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับอนุญาตตุลาการแก่การอนุญาตตุลาการซึ่งจัดการโดยสถาบัน เว้นแต่ คู่พิพาทจะตกลงเป็นอย่างอื่น โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ

ข้อ ๓ การส่งคำคู่ความ หนังสือแจ้งความ หรือเอกสารอื่นใด ให้ถือว่ามิผลสมบูรณ์ เมื่อได้ส่งให้แก่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้แทนหรือทนายความของฝ่ายนั้น หรือได้มีการส่งไปถึง ภูมิสำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับ หากไม่สามารถสืบหาภูมิสำเนาหรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่แท้จริงได้ ให้ส่งไปยังถิ่นที่อยู่หรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่ทราบครั้งสุดท้ายของบุคคลนั้น

ข้อ ๔ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณระยะเวลาตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการ มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมคำนวณเข้าด้วย ถ้าวันสุดท้ายแห่งระยะเวลาเป็นวันหยุดซึ่งตามประเพณีงดเว้นการงาน ให้ขยายระยะเวลาดังกล่าวจนถึงวันที่เริ่มทำงานใหม่

วันหยุดซึ่งตามประเพณีงดเว้นการงานและอยู่ในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้รวมคำนวณเข้าไปในระยะเวลาด้วย

หมวด ๒

ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ

แบบอย่างข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๕ คู่พิพาทอาจจะระบุข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการดังต่อไปนี้ในสัญญา หรือทำเป็นสัญญาอนุญาโตตุลาการอีกฉบับหนึ่งก็ได้

“ข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากหรือเกี่ยวข้องกับสัญญานี้ รวมทั้งปัญหาการผิดสัญญา การเลิกสัญญา หรือความสมบูรณ์ของสัญญานี้ ให้ทำการวินิจฉัยชี้ขาดโดยการอนุญาโตตุลาการ ตามข้อบังคับอนุญาโตตุลาการของสถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเสนอข้อพิพาทเพื่อการอนุญาโตตุลาการและให้อยู่ภายใต้การจัดการของสถาบันดังกล่าว”

หมวด ๓

คำคู่ความและการส่งคำคู่ความ

คำเสนอข้อพิพาท

ข้อ ๖ ให้คู่พิพาทเสนอข้อพิพาทของตน (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้เรียกร้อง”) โดยทำเป็นหนังสือประกอบด้วยรายละเอียดตามแบบที่กำหนดยื่นต่อผู้อำนวยการ คำเสนอข้อพิพาทประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

- (๑) คำขอให้ระงับข้อพิพาทโดยวิธีอนุญาโตตุลาการ
- (๒) ชื่อและที่อยู่ของกลุ่มพิพาท
- (๓) ข้อสัญญาอนุญาโตตุลาการ หรือสัญญาอนุญาโตตุลาการ
- (๔) สัญญาหรือนิติสัมพันธ์อันก่อให้เกิดหรือที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท
- (๕) ข้อเท็จจริงอันเป็นฐานแห่งข้อเรียกร้องและจำนวนเงินที่เรียกร้อง
- (๖) ข้อเรียกร้องและคำขอ
- (๗) กรณีที่ไม่ได้ตกลงกันไว้ก่อน ให้ระบุจำนวนอนุญาโตตุลาการ

ให้ผู้เรียกร้องแนบสำเนาข้อเสนอข้อพิพาทในจำนวนที่เพียงพอเพื่อส่งให้คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง (ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้คัดค้าน”) และคณะอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๗ เมื่อผู้อำนวยการเห็นว่าคำเสนอข้อพิพาทมีรายละเอียดครบถ้วนตามข้อ ๖ ให้สถาบันส่งสำเนาข้อเสนอข้อพิพาทดังกล่าวไปยังผู้คัดค้านโดยไม่ชักช้า

หากผู้อำนวยการเห็นว่าคำเสนอข้อพิพาทไม่ถูกต้อง ให้มีคำสั่งไม่รับ หรือให้คืนคำเสนอข้อพิพาทนั้นไปให้ทำมาใหม่ หรือให้แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาและกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

คำคัดค้าน

ข้อ ๘ เมื่อผู้คัดค้านได้รับสำเนาข้อเสนอข้อพิพาทแล้ว จะยื่นคำคัดค้านและข้อเรียกร้องแย้ง (ถ้ามี) ก็ได้ โดยทำเป็นหนังสือมีรายละเอียดตามแบบที่สถาบันกำหนดพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอที่จะส่งให้แก่คณะอนุญาโตตุลาการและผู้เรียกร้อง ทั้งนี้ ให้ยื่นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาข้อเสนอข้อพิพาท

การตั้งผู้แทนหรือบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ข้อ ๙ คู่พิพาทอาจตั้งผู้แทนหรือบุคคลใดเพื่อช่วยเหลือตนในการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการก็ได้ ให้คู่พิพาทดังกล่าวแจ้งชื่อและที่อยู่ของผู้แทนหรือบุคคลซึ่งตนตั้งให้เป็นผู้ช่วยเหลือเป็นหนังสือยื่นต่อผู้อำนวยการ

การตั้งอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๑๐ ให้มีอนุญาโตตุลาการจำนวน ๑ หรือ ๓ คน

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่กำหนดให้มีอนุญาโตตุลาการจำนวน ๑ คน ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้คู่พิพาทแต่ละฝ่ายเสนอรายชื่ออนุญาโตตุลาการจำนวน ๓ รายชื่อไปยังสถาบัน

(๒) เมื่อสถาบันได้รับรายชื่ออนุญาโตตุลาการแล้ว สถาบันอาจเสนอรายชื่ออนุญาโตตุลาการอีก ๓ รายชื่อแล้วส่งกลับไปให้คู่พิพาท

(๓) ให้คู่พิพาทคัดเลือกรายชื่ออนุญาโตตุลาการเรียงตามลำดับความพึงพอใจ ทั้ง ๙ รายชื่อส่งกลับไปยังสถาบัน

(๔) ให้สถาบันดำเนินการติดต่อบุคคลที่คู่พิพาทมีความพึงพอใจตรงกันสูงสุด เพื่อเป็นอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๑๒ หากคู่พิพาทตกลงให้มีอนุญาโตตุลาการจำนวน ๓ คน ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้คู่พิพาทตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละ ๑ คน และให้อนุญาโตตุลาการดังกล่าวร่วมกันตั้งบุคคลภายนอกอีกคนหนึ่งเป็นประธานคณะอนุญาโตตุลาการ

(๒) ให้นำข้อ ๑๑ มาใช้แก่การตั้งประธานคณะอนุญาโตตุลาการโดยอนุโลม

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่กำหนดให้คณะอนุญาโตตุลาการประกอบด้วยอนุญาโตตุลาการมากกว่าสามคน ให้นำข้อ ๑๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔

(๑) การตั้งอนุญาโตตุลาการต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของผู้ตั้งพร้อมทั้งระบุชื่อที่อยู่ สัญชาติ อาชีพ และคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอนุญาโตตุลาการ

(๒) อนุญาโตตุลาการต้องให้ความยินยอมในการแต่งตั้ง และให้อยู่ภายใต้บังคับของประมวลจริยธรรมอนุญาโตตุลาการท้ายข้อบังคับนี้

(๓) ให้สถาบันรับแจ้งชื่อและรายละเอียดของอนุญาโตตุลาการให้คู่พิพาททุกฝ่ายทราบ

การคัดค้านอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๑๕ เมื่อได้รับการแต่งตั้งและตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ ให้อนุญาโตตุลาการเปิดเผยถึงข้อเท็จจริงอันอาจทำให้คู่พิพาทเกิดความสงสัยอันควรในความเป็นอิสระและความเป็นกลางของตนถ้าหากพึงมี

ข้อ ๑๖

(๑) คู่พิพาทฝ่ายหนึ่งอาจคัดค้านอนุญาโตตุลาการ ซึ่งตั้งโดยคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งได้ หากมีความสงสัยอันควรในความเป็นอิสระและเป็นกลางของอนุญาโตตุลาการ

(๒) การคัดค้านให้ทำเป็นหนังสือแจ้งเหตุที่คัดค้านโดยแจ้งชัดและยื่นต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งชื่อและรายละเอียดของอนุญาโตตุลาการผู้นั้น หรือรู้ถึงข้อเท็จจริงแห่งการคัดค้าน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๗

(๑) หากคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบกับการคัดค้านอนุญาโตตุลาการหรือผู้เป็นอนุญาโตตุลาการขอถอนตัวหลังจากการคัดค้าน ให้ดำเนินการแต่งตั้งอนุญาโตตุลาการใหม่แทนอนุญาโตตุลาการที่ถูกคัดค้านตามข้อ ๑๑ ๑๒ หรือ ๑๓ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้แม้คู่พิพาทจะมีได้ใช้สิทธิในการตั้งอนุญาโตตุลาการตั้งแต่แรกก็ตาม

(๒) การที่คู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งเห็นชอบกับการคัดค้านอนุญาโตตุลาการหรือการที่ผู้เป็นอนุญาโตตุลาการขอถอนตัว มิได้หมายถึงการยอมรับถึงความถูกต้องแห่งเหตุคัดค้านอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๑๘

(๑) ถ้าคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการคัดค้านหรือหากอนุญาโตตุลาการซึ่งถูกคัดค้านไม่ถอนตัวจากการเป็นอนุญาโตตุลาการ ให้ผู้อำนวยการเสนอเรื่องต่อคณะอนุญาโตตุลาการ และให้คณะอนุญาโตตุลาการเป็นผู้วินิจฉัยคำคัดค้านให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน

(๒) ในกรณีที่การคัดค้านอนุญาโตตุลาการไม่บรรลุผล หรือในกรณีที่มีอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว คู่พิพาทฝ่ายที่คัดค้านอาจยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยของคณะอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๑๙ หากอนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้นใหม่ตามข้อ ๑๖ ๑๗ และ ๑๘ เป็นอนุญาโตตุลาการเพียงคนเดียว หรือเป็นประธานคณะอนุญาโตตุลาการ ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาโตตุลาการใหม่

หากอนุญาโตตุลาการที่ตั้งขึ้นใหม่เป็นอนุญาโตตุลาการในลักษณะอื่น การจะดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่หรือไม่นั้น ให้เป็นดุลพินิจของคณะอนุญาโตตุลาการในข้อพิพาทนั้น

กระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการ

ข้อ ๒๐ กระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการจะกำหนดเป็นภาษาใดก็ได้

ข้อ ๒๑ ในกรณีที่สัญญาอนุญาตตุลาการมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อนุญาตตุลาการมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงหลักแห่งความยุติธรรม และการให้คู่พิพาทมีโอกาสเสนอข้อเท็จจริงสนับสนุนข้ออ้างข้อต่อสู้ของตนได้ตามควรแก่พฤติการณ์แห่งข้อพิพาทนั้น

ข้อ ๒๒ การสืบพยานให้เป็นไปตามวิธีการต่อไปนี้

(๑) ให้คู่พิพาทยื่นเสนอพยานเอกสารต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนข้ออ้างข้อต่อสู้ของตนต่ออนุญาตตุลาการตามวันเวลาที่อนุญาตตุลาการกำหนด ในกรณีที่เห็นสมควร อนุญาตตุลาการมีอำนาจสั่งให้คู่พิพาทส่งเอกสารใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทให้ก็ได้

(๒) การสืบพยานบุคคลให้กระทำโดยอนุญาตตุลาการ ให้อนุญาตตุลาการบันทึกคำพยานโดยย่อเพื่ออ่านและให้พยานลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานแล้วเก็บรวมไว้ในสำนวน อนุญาตตุลาการจะให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันช่วยบันทึกคำพยานก็ได้ การบันทึกคำพยานดังกล่าวอาจใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีอื่นใดก็ได้ โดยความยินยอมของคู่พิพาท

(๓) การสืบพยานและกระบวนการพิจารณาให้กระทำเป็นการลับ

ข้อ ๒๓ คู่พิพาทฝ่ายใดกล่าวอ้างข้ออ้างใด ให้ภาระการพิสูจน์ตกอยู่กับคู่พิพาทฝ่ายที่กล่าวอ้าง

ข้อ ๒๔ คู่พิพาทจะไม่อ้างอนุญาตตุลาการเป็นพยานในกระบวนการพิจารณาชั้นศาลเกี่ยวกับข้อพิพาทซึ่งเป็นมูลแห่งกระบวนการพิจารณาในชั้นอนุญาตตุลาการ

ข้อ ๒๕ อนุญาตตุลาการจะให้ผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่งทำรายงานความเห็นเสนอก็ได้ กรณีเช่นนี้ให้คู่พิพาทแจ้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องตามที่ผู้เชี่ยวชาญสอบถาม

เมื่อได้รับรายงานความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ให้สถาบันส่งสำเนาความเห็นให้อนุญาตตุลาการและคู่พิพาททราบ

คู่พิพาทอาจยื่นคำร้องขอซักถามผู้เชี่ยวชาญก็ได้ หากอนุญาตตุลาการพิจารณาอนุญาต ก็ให้นำวิธีการสืบพยานในข้อ ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๖ ถ้าคู่พิพาทไม่มีพยานอื่นใดมาเสนอต่ออนุญาโตตุลาการอีก ก็ให้สั่งปิดการพิจารณา

หมวด ๔

คำชี้ขาด

ข้อ ๒๗ คำชี้ขาดจะต้องทำให้เสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ตั้งอนุญาโตตุลาการคนสุดท้าย

ข้อ ๒๘ คำชี้ขาดให้เป็นไปตามเสียงข้างมากของอนุญาโตตุลาการ แต่จะกำหนดหรือชี้ขาด การใดให้เกินขอบเขตแห่งสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือคำขอของคู่พิพาทไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาโตตุลาการหรือค่าป่วยการอนุญาโตตุลาการ หรือเป็นการชี้ขาดให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือการประนีประนอมยอมความกันระหว่างคู่พิพาท

ข้อ ๒๙ อนุญาโตตุลาการจะต้องวินิจฉัยชี้ขาดไปตามหลักแห่งกฎหมายและความยุติธรรม เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงให้วินิจฉัยชี้ขาดโดยใช้หลักสุจริตและเป็นธรรม

ในการตีความตามสัญญาให้คำนึงถึงสภาพความเป็นไปได้และแนวปฏิบัติทางการค้าตามสัญญานั้น ๆ ด้วย

ข้อ ๓๐ คำชี้ขาดจะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของอนุญาโตตุลาการ ระบุวัน เดือน ปี และสถานที่ทำคำชี้ขาดไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการคนใดไม่ลงลายมือชื่อไว้ ให้อนุญาโตตุลาการอื่นหรือผู้อำนวยการจดทะเบียนเหตุชัดชัดของลงไว้

คำชี้ขาดจะต้องระบุเหตุผลแห่งข้อวินิจฉัยทั้งปวงไว้โดยชัดแจ้ง

อนุญาโตตุลาการ ผู้อำนวยการ และสถาบันจะเปิดเผยคำชี้ขาดต่อสาธารณชนไม่ได้ เว้นแต่คู่พิพาทยินยอม

เมื่อทำคำชี้ขาดแล้ว ให้รีบส่งสำเนาคำชี้ขาดไปถึงคู่พิพาทที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และให้ถือว่าคำชี้ขาดมีผลผูกพันคู่พิพาทแล้ว ตั้งแต่วันที่สำเนาคำชี้ขาดไปถึงคู่พิพาทฝ่ายนั้น

ข้อ ๓๑ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่สำเนาคำชี้ขาดไปถึง เมื่อเกิดความสงสัยตามควรเกี่ยวกับข้อความในคำชี้ขาด คู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจร้องขอให้อนุญาโตตุลาการตีความข้อความนั้นได้ คำตีความนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำชี้ขาด

ข้อ ๓๒ ถ้าในคำชี้ขาดใดมีข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย เมื่ออนุญาตตุลาการเห็นสมควรภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำชี้ขาด หรือเมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่สำเนาคำชี้ขาดไปถึง แล้วแต่กรณี อนุญาตตุลาการอาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ข้อ ๓๓ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่สำเนาคำชี้ขาดไปถึง เมื่อคู่พิพาทฝ่ายใดเห็นว่ามิได้ชี้ขาดในข้อประเด็นสาระสำคัญใด ก็อาจร้องขอให้อนุญาตตุลาการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมในประเด็นข้อนั้นได้

ในกรณีที่อนุญาตตุลาการเห็นว่าข้อประเด็นนั้นเป็นข้อสาระสำคัญและยังมีได้ชี้ขาดไว้ ก็ให้ทำการชี้ขาดในประเด็นนั้นให้เสร็จสิ้นภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่คู่พิพาทฝ่ายนั้นได้ยื่นคำร้องขอ

ถ้าอนุญาตตุลาการเห็นว่าการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมนั้นไม่อาจกระทำได้นอกจากจะต้องรับฟังข้อเท็จจริงนั้นเพิ่มเติม ก็อาจสั่งให้คู่พิพาทนำพยานหลักฐานมาสืบได้อีก อนุญาตตุลาการจะต้องทำคำชี้ขาดเพิ่มเติมดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คู่พิพาทได้ยื่นคำร้องขอ

ข้อ ๓๔ ให้นำข้อ ๓๐ มาใช้บังคับแก่การแก้ไข การตีความ การอธิบายความ หรือการทำคำชี้ขาดเพิ่มเติม โดยอนุโลม

ข้อ ๓๕ ภายในกำหนดเวลาสี่สิบวัน นับแต่วันทำคำชี้ขาด ให้อุญาตตุลาการส่งมอบสำนวนความทั้งหมดให้สถาบันเพื่อการเก็บรักษา ในกรณีที่มีการทำคำตีความ คำแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อยหรือคำชี้ขาดเพิ่มเติม ให้อุญาตตุลาการส่งมอบสำนวนทั้งหมดให้แก่สถาบันเมื่อทำคำตีความ คำแก้ไขข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย หรือคำชี้ขาดเพิ่มเติมแล้วแต่กรณีเสร็จสิ้นแล้ว

หมวด ๕

ค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่าย และค่าป่วยการ

ข้อ ๓๖ ให้อุญาตตุลาการกำหนดไว้ในคำชี้ขาดเรื่องค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในชั้นอนุญาตตุลาการ ตลอดจนค่าป่วยการอนุญาตตุลาการ แต่ไม่รวมถึงค่าทนายความและค่าใช้จ่ายของทนายความ

ข้อ ๓๗ ก่อนที่จะมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาอนุญาตตุลาการไม่ว่าในขั้นตอนใด หากเห็นสมควร ผู้อำนวยการอาจเรียกให้คู่พิพาทวางเงินประกันค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียม และ ค่าป่วยการได้

ถ้าคู่พิพาทไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนซึ่งเงินประกันค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียม หรือค่าป่วยการแล้วแต่กรณี ภายในระยะเวลาตามสมควรที่ผู้อำนวยการกำหนดไว้ ผู้อำนวยการ จะทำรายงานเสนออนุญาตตุลาการ เพื่อให้มีคำสั่งงดการดำเนินกระบวนการพิจารณาไว้ก็ได้

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๘ เว้นแต่คู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น ข้อสัญญา หรือสัญญา อนุญาตตุลาการ การดำเนินกระบวนการพิจารณาชั้นอนุญาตตุลาการ หรือการอ้างอิงใด ๆ ที่ กำหนดให้ใช้ข้อบังคับกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยอนุญาตตุลาการ สถาบันอนุญาตตุลาการ กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น อาจเกิดขึ้น หรืออยู่ในระหว่างการดำเนินการก่อนหรือในขณะที่ ข้อบังคับนี้มีผลใช้บังคับให้ถือว่าข้อสัญญาหรือสัญญาอนุญาตตุลาการ การดำเนินกระบวนการ พิพิจารณาหรือการอ้างอิงนั้น กำหนดให้ใช้ข้อบังคับอนุญาตตุลาการนี้

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๖

(ลงชื่อ) กรองเกียรติ คมสัน

(นายกรองเกียรติ คมสัน)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม